

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**LEGISLATIVNÍ ASPEKTY EXEKUČNÍHO A
VYKONÁVACÍHO ŘÍZENÍ V PODMÍNKÁCH ČESKÉ
REPUBLIKY**

Autor práce: Iva Walterová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále bych ráda poděkovala Bc. Simoně Kýčkové za poskytnuté rady a za odpovědi v řízeném rozhovoru, tento velký dík patří i Mgr. Daně Holé.

ABSTRAKT

WALTEROVÁ, I.: *Legislativní aspekty exekučního a vykonávacího řízení v podmínkách České republiky* : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. 2015. 50 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. et Bc. Josef Kříha

Klíčová slova: exekuce, povinný, oprávněný, výkon rozhodnutí

Bakalářská práce (dále jen „práce“) na téma *Legislativní aspekty exekučního a vykonávacího řízení v podmínkách České republiky* ve své teoretické části rámcově reflektuje zájmové legislativní aspekty exekučního a vykonávacího řízení. Teoretická část práce je zaměřena na odborné a legislativní vymezení exekučního a vykonávacího řízení, včetně specifikace a objasnění jednotlivých způsobů exekuce, rovněž je obohacena o užité kazuistiky, které přibližují reálné příběhy osob postižených exekucí a návrhy na preventivní opatření, které by mohly pomoci zmíněné situace zmírnit, dále o řízené rozhovory, které jsou podrobeny dílčímu i celkovému vyhodnocení.

ABSTRACT

WALTEROVÁ, I.: *Legislative aspects of Seizure and Dispense Procedure in Czech republic* : Bachelor's Thesis. České Budějovice : The college of European and Regional Studies, 2015. 50 s. Supervisor : Mgr. et Bc. Josef Kříha

Keywords: execution, compulsory, legitimate, act of determination

The bachelor thesis *Legislative Aspects of Execution and Performing Procedure in Terms of the Czech Republic* in its theoretical part outlines the interest legislative aspects of execution and performing procedure. The theoretical part is focused on professional and legislative delimitation of execution and performing procedure. Within the frame of an individual chapter there are cleared up individual ways of execution in detail. The theoretical part is also enriched with used cases which describe real stories of people affected by execution, and proposals for preventive measures which could reduce the situations mentioned above, further on direct interviews that are evaluated partially as well as thorough.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Základní pojmosloví	11
3 Charakteristika exekučního řízení	13
4 Prameny a vývoj exekučního práva.....	15
5 Předpoklady pro exekuci.....	18
6 Způsoby exekucí.....	20
6.1 Exekuce k vymožení peněžité pohledávky.....	20
6.1.1 Srážky ze mzdy a jiných příjmů.....	20
6.1.2 Příkázání pohledávky	23
6.1.3 Prodej movitých věcí a nemovitostí.....	24
6.1.4 Postižení podniku	25
6.1.5 Exekutorské zástavní právo.....	26
6.1.6 Správa nemovitosti.....	27
6.1.7 Pozastavení řidičského oprávnění	27
6.1.8 Věci nepodléhající výkonu rozhodnutí	27
6.2 Exekuce k vymožení nepeněžitých plnění	29
6.2.1 Vyklizení.....	29
6.2.2 Odebrání věci	30
6.2.3 Rozdělení společné věci.....	31
6.2.4 Provedení prací a výkonů.....	31
7 Soudní exekutor.....	33
7.1 Exekutorský úřad.....	33
7.2 Zástupce exekutora.....	34
7.3 Exekutorský koncipient	34

7.4	Exekutorský kandidát	35
7.5	Další zaměstnanci exekutora	35
8	Výzkumná část	37
8.1	Kazuistiky	37
8.2	Řízené rozhovory	41
	Závěr.....	49
	Seznam použitých zdrojů	51

Úvod

Exekuční řízení je v dnešní době celospolečensky aktuální téma. Aktuálnost tohoto tématu tkví především v dnešní dostupnosti nepřeborného množství rychlých nebankovních půjček a stále většího tlaku společnosti na životní standard, jako jsou drahé dovolené nebo stále dražší vánoční dárky, a následná neschopnost dříve zmíněné půjčky splácet.

Bankovní instituce mají pevný řád pro poskytování půjček, jelikož jsou vázány zákonem. Půjčku neposkytnou ihned a každému, naopak mají přísná pravidla, jako stálý měsíční příjem, dlouhodobější pracovní poměr, nebo ručitele. Dnes, proto lidé často přistupují právě k nebankovním půjčkám, které žádné pravidla prakticky nemají. Neschopnost splatit první půjčku, však ve většině případů řeší pomocí další nebankovní půjčky. Tento postup ovšem veskrze vždy končí právě exekučním řízením.

Nebankovním produkt či instituce jsou společnosti, které půjčují finance často až na hranici lichvy. To znamená, že mají takový úrok, který je podstatně vyšší, než stanoví zákon. Případně se většina institucí pohybuje na jeho hranici, stále jde však o úrok velmi nepříznivý. Pro mnoho lidí jde však o jediné možné řešení. Stále ovšem platí, že by se na nebankovní instituce měli lidé obracet jen, je-li to opravdu nevyhnutelné a naprosto nutné.

Řada zejména nebankovních institucí poskytuje půjčky s předem jasným závěrem; a to získat klientovu nemovitost za velice výhodných podmínek. Tyto podmínky si zaručí v opravdu chytře sepsané úvěrové smlouvě. Proto by si lidé, kteří uvažují o takové půjčce, měli smlouvu řádně a bez spěchu přečíst, popřípadě zkontaktovat finančního poradce. Bohužel praxe je v tomto případě opravdu odlišná a mnozí se takto dostanou do nepříznivých finančních situací a tím právě i do kolotoče exekučních řízení.¹

¹ KOCIÁNOVÁ, H. *Finanční gramotnost v kostce, aneb co nás neměl kdo naučit*. Ostrava : Anag, 2012. s 70. ISBN 978-80-7263767-6.

V publikaci Jak vymáhat dluhy právní cestou, autorka Ilona Schelleová tvrdí, že v mnoha případech se dlužníci dostávají do pomyslného vítězství, mluvíme-li o výhodnosti, zda je lepší být dlužníkem či věřitelem. Tvrdí to zejména pro zdlouhavost tzv. soudního kolotoče, než se o samotné exekuci rozhodne. Toto tvrzení je samozřejmě pravdivé, ovšem zastávám názor, že ti „chudáci“ věřitelé jsou to jen tehdy, jedná-li se o seriózní oprávněné. V případě již zmiňovaných nebankovních institucí, se v každém případě jedná o vítěze již podpisem smlouvy s povinným.²

Exekuční řízení spočívá ve snaze vymoci dluh od dlužníka pro jeho věřitele. Řízení se zahajuje na návrh oprávněného. Soud usnesením nařídí exekuci a jejím provedením pověří exekutora. Exekutor poté, co mu bylo doručeno usnesení, posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena a vydá exekuční příkaz.

² SCHELLEOVÁ, I. Jak vymáhat dluhy právní cestou. Praha : Computer Press, 2002. s 5. ISBN 80-7226-607-1.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce na téma „Legislativní aspekty exekučního a vykonávacího řízení v podmínkách České republiky“ je především teoretické přiblížení legislativního ukotvení exekučního a vykonávacího řízení (dále jen „řízení“), vysvětlení jednotlivých způsobů řízení a vymezení jednotlivých zaměstnanců soudního exekutora.

Dalším cílem je poukázání na výkon rozhodnutí v praxi. Jedná se o poukaz ke specifčnosti výkonu rozhodnutí v aplikační praxi, ve vztahu k osobním zkušenostem povinných osob a názorových proudů odborné veřejnosti.

Bakalářské práce je rozdělena na dvě části. První část je teoretická. V průběhu zpracování se teoretická část zaměřuje na legislativní aspekty exekučního a vykonávacího řízení v České republice. Rámcově objasňuje hmotněprávní a procesně právní upotřebitelnost jednotlivých institutů zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „exekuční řád“) a také zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád“). Tato část práce obsahuje pět kapitol, ve kterých je popsáno, jak exekuční řízení vzniklo, jak přesně funguje a které osoby jej mohou vykonávat.

Druhá část je výzkumná. Nejprve se věnuje analyticko-syntetické reflexi kazuistik, kde jsou rámcově vymezeny rozlišné životní situace povinných osob, kterých se problematika exekuce jaksí dotkla. V závěru každého případu je reflektován subjektivní názor zpracovatelky na celou kauzu a návrhy na případné preventivní opatření ke zmírnění důsledků exekuce. Následují dva řízené rozhovory, na otázky odpovídaly ženy, každá s rozdílným oborem. Jednou z nich je vedoucí vymáhání pojistného a provádění exekučních srážek na OSSZ Příbram, Bc. Simona Kýčková a druhou je právnička Mgr. Dana Holá. Oba dva rozhovory obsahují stejné otázky, pro snadné porovnání a konečné shrnutí odpovědí. Závěr této kapitoly je shrnut a následně pomocí komparativní metody vyhodnocen.

2 Základní pojmosloví

Exekuční příkaz

– nařízení soudního exekutora o stylu uskutečnění exekuce; exekuční příkaz obsahuje především způsob, jakým bude exekutor exekuci provádět.³

Exekuční titul

– nezbytný předpoklad pro nařízení exekuce; jedná se o dokument, který stvrzuje existenci pohledávky.⁴

Exekuční řízení

- jde o proces, při němž je uskutečňováno samotné vymáhání pohledávky dle exekučního titulu.⁵

Exekuční návrh

– dokument podaný věřitelem pro zahájení exekučního řízení; návrh musí mimo jiné obsahovat osobu exekutora, který má danou exekuci provést.⁶

Oprávněný

- věřitel, jemuž nebyla dobrovolně uhrazena pohledávka; pouze tato osoba může podat návrh na zahájení exekuce.⁷

Povinný

³ Exekutorská komora ČR – Exekuční slovníček [online]. Dostupný z WWW: <<http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>>

⁴ Exekutorská komora ČR – Exekuční slovníček [online]. Dostupný z WWW: <<http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>>

⁵ Exekutorská komora ČR – Exekuční slovníček [online]. Dostupný z WWW: <<http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>>

⁶ Exekutorská komora ČR – Exekuční slovníček [online]. Dostupný z WWW: <<http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>>

⁷ Exekutorská komora ČR – Exekuční slovníček [online]. Dostupný z WWW: <<http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>>

– dlužník, který řádně a včas neuhradil dluh potvrzený vykonatelným soudním rozhodnutím.⁸

Soudní exekutor

- úřední osoba, oprávněná provádět nucený výkon exekučních titulů dle exekučního řádu; soudním exekutorem může být jen občan České republiky, který má vysokoškolské právnické vzdělání, je trestně bezúhonný, má alespoň tříletou exekutorskou praxi a úspěšně ji zakončil exekutorskou zkouškou.⁹

Vykonatelnost

- chvíle, od kterého lze rozhodnutí nuceně (v rámci exekuce či výkonu rozhodnutí) vykonat; nastává po uběhnutí lhůty ke splnění povinnosti uložené rozhodnutím.¹⁰

⁸ Exekutorská komora ČR – Exekuční slovníček [online]. Dostupný z WWW: <<http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>>

⁹ Exekutorská komora ČR – Exekuční slovníček [online]. Dostupný z WWW: <<http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>>

¹⁰ Exekutorská komora ČR – Exekuční slovníček [online]. Dostupný z WWW: <<http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>>

3 Charakteristika exekučního řízení

Jeden ze základních předpokladů každé právní normy je, že je pro své adresáty závazná a že ji lze nuceně vymoci. Jsou-li splněny právní normou stanovené předpoklady, projevuje se závaznost právních norem tak, že automaticky vznikne právní vztah mezi danými subjekty k danému objektu, jehož obsahem jsou subjektivní práva a povinnosti.¹¹

Zřízení či stanovení práv a povinností rozhodnutími neznamena vždy ještě jejich plnění. Subjektivní právo, které bylo uznáno rozhodnutím soudu nebo jiného rozhodujícího orgánu, se nuceně provádí buď samočinně, nebo je nutné zvláštní řízení, kterému se říká exekuce.¹²

Některé případy, dle jejich závažnosti, se mohou realizovat státní donucovací mocí. Postup, kterým se provádí nucená realizace, je našimi právními předpisy nazýván výkon rozhodnutí neboli exekuce.¹³

Exekuce je procesními normami svěřena různým orgánům, z nichž má nejvyšší rozhodující místo soud. Nevykonává jen rozhodnutí vydaná v řízení v občanském soudním řádu, nýbrž i nařízení jiných orgánů, případně zahraničních soudů či orgánů. Dále též proto, že některé způsoby exekuce může konat pouze soud.¹⁴

V exekučním řízení je tedy realizován funkcionální hledisko občanského práva procesního, to znamená zaručení vynucení autoritativně přiznaných práv a uskutečnění jim korespondujících povinností.¹⁵

Exekuce je tedy postup, procesní činností soudu a ostatních zúčastněných subjektů. Odehrává se v civilně procesním vztahu a usměřňována je normami občanského práva procesního. Tento proces je nazýván exekučním řízením.¹⁶

¹¹ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 9. ISBN 80-86861-46-5.

¹² SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 9. ISBN 80-86861-46-5.

¹³ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 9. ISBN 80-86861-46-5.

¹⁴ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 10. ISBN 80-86861-46-5.

¹⁵ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 10. ISBN 80-86861-46-5.

¹⁶ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 10. ISBN 80-86861-46-5.

Exekuční řízení lze uskutečňovat jen na základě takových rozhodnutí, která povinnému nařizují nějakou povinnost něco dát, nebo něco konat, něčeho se zdržet, nebo něco strpět. To znamená, že povinnost musí být jasně formulovaná, tedy musí mít stanovené konkrétní plnění v dané lhůtě.¹⁷

¹⁷ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 11. ISBN 80-86861-46-5.

4 Prameny a vývoj exekučního práva

Nezávislost civilního exekučního řízení je velmi jasná i z jeho zahrnutí v rámci občanského soudního řádu (dále jen „soudní řád“). Je jeho šestou částí a nazývá se výkon rozhodnutí. V této části nalezneme sedm hlav.¹⁸

Velmi důležitá jsou též ustanovení Jednacího řádu pro okresní a krajské soudy, jenž vyšla jako vyhláška č. 37/1992 Sb. a byl několikrát novelizován. Civilním exekucím se věnuje jeho osmá část.¹⁹

Dalším je Vnitřní a kancelářský řád, který vyšel jako Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12. 2001, č. j. 505/2001²⁰

Zmínit musíme i další z pramenů exekučního práva, a to vyhlášku č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů.²¹

Jeden z nejdůležitějších pramenů exekučního řízení je bezesporu zákon, který vstoupil v platnost v roce 2001 a byl velmi očekávaný, a stále je dosti diskutovaný, jde o zákon č. 120/2001 Sb. ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti, tzv. exekuční řád.²²

Navazující na exekuční řád jsou prováděcí předpisy. Hlavní je vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb. ze dne 19. listopadu 2001 o postupech při výkonu exekuční a další činnosti.²³

¹⁸ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 29. ISBN 80-86861-46-5.

¹⁹ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 29. ISBN 80-86861-46-5.

²⁰ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 29. ISBN 80-86861-46-5.

²¹ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 30. ISBN 80-86861-46-5.

²² SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 30. ISBN 80-86861-46-5.

²³ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 30. ISBN 80-86861-46-5.

Další je vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 331/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o centrální evidenci exekucí.²⁴

A konečně vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, změněna vyhláškou č. 233/2004 Sb.²⁵

Upozornit je třeba i na stavovské předpisy Exekutorské komory, jež byly schváleny ministrem spravedlnosti a to v souvislosti s organizací soudních exekutorů, dne 17. července 2001, 20. června 2001 a 1. května 2001.²⁶

Musím samozřejmě zmínit i zákon o veřejných dražbách č. 26/2000 Sb. ze dne 18. ledna 2000, novelizovaný zákony č. 120/2001 Sb., č. 517/2002 Sb. a č. 257/2004 Sb. S tímto předpisem souvisí zákon č. 27/2000 Sb. ze dne 18. ledna 2000, kterým se mění některé zákony v návaznosti s přijetím zákona o veřejných dražbách, novelizovaný zákonem č. 499/2004 Sb.²⁷

Od 1. ledna 2013 platí novela soudního řádu a exekučního řádu č. 396/2012 Sb., která přinesla především předžalobní výzvu, to znamená, že věřitel by měl kontaktovat dlužníka ještě před podáním žaloby. Dále novela nařizuje nedotknutelnost zvířecího mazlíčka a samozřejmě mnoho dalších předpisů, ty postupně rozebereme v dalších kapitolách.²⁸

Nejnovější je zákon č. 164/2015 Sb. - novela soudního řádu a exekučního řádu. Tato novela zákona upravuje činnost soudních exekutorů a přináší řadu změn, z nichž

²⁴ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 30. ISBN 80-86861-46-5.

²⁵ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 31. ISBN 80-86861-46-5.

²⁶ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 31. ISBN 80-86861-46-5.

²⁷ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 31. ISBN 80-86861-46-5

²⁸ JEŽEK, M. *Jak vyzrát na exekuce*. Brno : BizBooks, 2013. s 63. ISBN 978-80-265-0070-4

většina nabyla účinnost 1. září 2015, vyjma části druhé, čl. III, bod 20, jehož účinnost stanovena od 1. ledna 2016.²⁹

²⁹ FLAM, J. Zákon č. 164/2015 Sb. – novela občanského soudního řádu a exekučního řádu. *Komorní listy*. 2015, roč. 7, č. 3, s. 21-24. ISSN 1805-109X (online)

5 Předpoklady pro exekuci

Mezi hlavní předpoklady pro vedení exekuce patří především splněné procesní podmínky, vymezení všech účastníků řízení, dále je to exekuční titul, věcná legitimace a jako poslední je vykonatelnost titulu.

Procesní podmínky

Procesními podmínkami rozumíme zákonné podmínky, bez kterých nelze exekuci ani provádět ale ani nařídit. Mezi tyto podmínky patří:

- návrh na exekuci
- příslušnost soudu
- pravomoc soudu
- způsobilost být účastníkem řízení
- procesní způsobilost
- průkaz plné moci
- překážka věci zahájené nebo rozsouzené.

Chybí-li některý z výše uvedených bodů, je exekuce nepřípustná. Nelze-li nedostatek odstranit, musí se řízení zastavit.³⁰

Účastníci

Jednotlivé účastníky řízení určuje povaha exekuce. Základními účastníky jsou vždy oprávněný a povinný, a to i v případě, že se jedná o návrh, to znamená, že prozatím nebyla exekuce přiznána.³¹

Dalším účastníkem řízení může být například manžel povinného, jedná-li se o prodej věci ve společném vlastnictví. Manžel se však stává účastníkem pouze v případě,

³⁰ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 47. ISBN 80-86861-46-5.

³¹ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 48. ISBN 80-86861-46-5

že i jeho se exekuce nějak dotýká. Ve většině případů se ovšem ostatní lidé, kterých se exekuce týká, stávají pouze účastníky určitého úseku exekuce.³²

Exekuční titul

Tento podklad má listinnou podobu, kterou vydává příslušný orgán. Musí obsahovat veškeré formální náležitosti a dále i materiální náležitosti. Zpravidla musí být konkrétně vymezen oprávněný, povinný, lhůta stanovená k plnění a samozřejmě, co se vymáhá. Neobsahuje-li titul tyto informace, nelze ho považovat jako podklad k exekuci. Mezi exekuční tituly mohou patřit jak tuzemské tituly, tak i cizozemské. Každý titul musí mít potvrzení o vykonatelnosti.³³

Věcná legitimace

Tento předpoklad jednoduše stanovuje osobu povinného a oprávněného. V reálném světě se ovšem nevylučuje možnost, že se návrh na nařízení exekuce mýlí a účastníky vymezuje špatně, proto je soud povinen při kontrole podmínek, prozkoumat i tyto náležitosti, aby nebyli poškozeny žádné třetí osoby. Existuje-li nějaký závažný důvod pro změnu věcné legitimace, musí být vždy předložen listinný důkaz.³⁴

Vykonatelnost titulu

Pro vykonání exekuce musí ještě soud prozkoumat vykonatelnost titulu, tím se rozumí překontrolování veškerých náležitostí v něm. Zjistí-li se nedostatek kdykoliv během řízení, musí být ihned zastaveno. V zásadě se jedná pořád o správně stanoveny účastníky řízení a jejich práva a povinnosti, stejně jako způsob exekuce zvolený pro vymožení dlužné částky.³⁵

³² SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 49. ISBN 80-86861-46-5

³³ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 50. ISBN 80-86861-46-5

³⁴ SCHELLEOVÁ, I. *Jak vymáhat dluhy právní cestou*. Praha : Computer Press, 2002. s 69. ISBN 80-7226-607-1.

³⁵ EPRAVO.CZ – Sbírnka zákonů, judikatura, právo [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vykonatelnost-exekucniho-titulu-52564.html>>

6 Způsoby exekucí

Jednotlivé exekuce se mohou provádět a nařizovat pouze způsoby upravenými v zákoně. V případě civilněprávní exekuce upravuje postup občanský soudní řád, ve kterém nalezneme exekuce v jeho šesté části. Způsoby exekuce rozdělujeme na 3 skupiny. Jsou to:

6.1 Exekuce k vymožení peněžité pohledávky

Tento způsob exekuce je veden na jednotlivé majetkové předměty povinného. Jedná se o exekuci reálnou. Cílem exekuce je zpeněžení majetkových předmětů povinného a z tohoto výtěžku nuceně uspokojit oprávněného.³⁶

6.1.1 Srážky ze mzdy a jiných příjmů

V případě srážek ze mzdy se nejedná pouze o problematiku týkající se našeho tématu, nýbrž je můžeme rozlišit na tři základní skupiny, a to:

- Srážky na základě zákona,
- Srážky na základě dohod,
- Srážky na základě výkonu rozhodnutí či exekuce.

V této kapitole se samozřejmě primárně zaměřím na třetí skupinu, přesto zde nastíním i první dvě zmíněné skupiny.³⁷

Nejprve ve zkratce vysvětlím na srážky ze mzdy na základě zákona, ty lze ještě rozdělit na povinné a nepovinné. To znamená, že povinné srážky provádí zaměstnavatel, dle zákoníku práce, každý výplatní termín a každému zaměstnanci. Tyto srážky se provádějí ze superhrubé mzdy a jedná se o úhradu zálohy na daň z příjmu, úhradu pojistného na veřejné zdravotní pojištění, úhrada pojistného na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, případně o úhradu důchodového spoření.

³⁶ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s 24. ISBN 80-86861-46-5.

³⁷ BREDBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. Olomouc : Anag, 2015. s 15. ISBN 978-80-7263-929-8.

Oproti tomu, nepovinné srážky se vykonávají až z čisté mzdy a v jednoduchosti, jedná se jen o dobrovolné srážky, které zaměstnavatel může srážet jen v případech výslovně uvedených v zákoníku práce v § 147 odst. 1 písm. c) až e).³⁸

Od 1. 1. 2014 se zásadně přeměnil systém dohod o srážkách ze mzdy. Dohoda o srážkách ze mzdy se momentálně řídí aplikací ustanovení § 2045 nového občanského zákoníku. Dle tohoto ustanovení se jedná o univerzální dohodu, sloužící k zajištění všech občanskoprávních i pracovněprávních dluhů zaměstnance vůči jeho věřitelům. U dohody je nutný souhlas zaměstnavatele a není zde jednoznačně vymezen systém výpočtu výše prováděné srážky, což samozřejmě přispívá k velké škále sporů.³⁹

A konečně se dostávám k nejdůležitější skupině, a to jsou srážky ze mzdy na základě exekuce. Existují hned čtyři formy exekucí – soudní výkon rozhodnutí, exekuce soudních exekutorů, daňová exekuce a správní exekuce. Zásadním rozdílem mezi těmito druhy je, že některé uspokojují jen své vlastní pohledávky a některé uspokojují pohledávky všech věřitelů. Jistě si dokáže každý vyvodit, že daňová a správní exekuce je určena k vymožení vlastních pohledávek správce daně či správního úřadu, které vznikly v daňovém nebo správním řízení. Nejznámějším správcem daně jsou finanční úřady, mohou jimi být, ale i celní úřady, správní úřady, orgány územní samosprávy nebo soudy při vymáhání soudních poplatků a nově sem patří i tzv. služební orgány.⁴⁰

Exekuce dle exekučního řádu provádí soudní exekutor, který je soukromým podnikatelem, současně však zastává i roli veřejného orgánu státní moci. Soudní exekutor vymáhá pohledávky pro všechny, podobně jako soud při výkonu rozhodnutí, navíc má však pravomoc vymáhat i veřejnoprávní pohledávky proveditelné formou daňové a správní exekuce. Souběžně také vymáhá svou odměnu a náklady za provedení exekuce. Pro plátce mzdy se pro svou rozsáhlost, jedná o velmi nepřehlednou a složitou formu exekuce.⁴¹

³⁸ BREDBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. Olomouc : Anag, 2015. s 17. ISBN 978-80-7263-929-8.

³⁹ BREDBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. Olomouc : Anag, 2015. s 36. ISBN 978-80-7263-929-8.

⁴⁰ BREDBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. Olomouc : Anag, 2015. s 37-39. ISBN 978-80-7263-929-8

⁴¹ BREDBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. Olomouc : Anag, 2015. s 39. ISBN 978-80-7263-929-8

Jakmile se rozhodne o exekuci srážkami ze mzdy, doručí se exekuční příkaz plátcí mzdy, který je pro něj závazný a má povinnosti výslovně uvedené v aplikaci ustanovení § 282 soudního řádu. Od tohoto okamžiku pravidelně provádí srážky ze mzdy ve výši stanovené právními předpisy. Provedenou srážku si plátce ponechává u sebe a čeká na další vývoj exekuce, tento postup nazýváme jako tzv. deponování sražených částek. Přechodné deponování končí ve chvíli, kdy je zaměstnavateli doručeno usnesení o nabytí právní moci, v tento moment plátce mzdy vyplatí celou deponaci oprávněnému. Tento proces trvá zpravidla několik týdnů až měsíců.⁴²

Plátce mzdy provádí tedy každý měsíc srážky z čistého příjmu povinného, tyto srážky jsou samozřejmě zákonně stanoveny exekučními předpisy. Nejprve krátké vysvětlení pojmu „nezabavitelná částka“. Nezabavitelnou částkou se rozumí životní minimum jednotlivce (ŽMJ), jehož výše je podle nařízení vlády č. 409/2011 Sb. 3 410 Kč, dále jsou to normativní náklady na bydlení (NNB), jejichž hodnota k 1. 1. 2015 činí 5 767 Kč. Součtem těchto dvou hodnot získáme hraniční částku, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy bez omezení. Další je nezabavitelná částka na osobu povinného, která je rovna dvěma třetinám součtu ŽMJ a NNB a pro rok 2015 to bylo 6 118 Kč. Poslední je nezabavitelná částka na vyživovanou osobu, ta odpovídá jedné čtvrtině nezabavitelné částky na povinného, a to 1 529,50 Kč pro rok 2015.⁴³

Při výpočtu výše srážek se plátce mzdy drží ve čtyřech krocích. V prvním kroku se z čisté mzdy odečtou příslušné nezabavitelné částky, tím získáme zbytek čisté mzdy. Druhý krok se zaměřuje na zbytek čisté mzdy, pokud je vyšší než ŽMJ + NNB, odečítá se. Tím získáme plně zabavitelnou částku. Ve třetím kroku zaokrouhlíme částku dolů, tak aby byla dělitelná třemi a na celé koruny. Čtvrtý krok nás vede k vydělení částky a získání stejných třetin. První třetina se srazí na úhradu vymáhané pohledávky, druhá třetina se

⁴² BREDBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. Olomouc : Anag, 2015. s 42-47. ISBN 978-80-7263-929-8

⁴³ BREDBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. Olomouc : Anag, 2015. s 81-82. ISBN 978-80-7263-929-8

používá jen k úhradě přednostní pohledávky a třetí třetina se vždy ponechává povinnému. Uplatněním třetinového systému je výpočet srážek u konce.⁴⁴

Pod pojmem „jiné příjmy“ si můžeme představit například dávky nemocenského pojištění, kde se provádějí srážky z dočasné pracovní neschopnosti nebo z peněžitě pomoci v mateřství, a to stejným způsobem jako je popsáno výše. Srážky se neprovádí při ošetřování člena rodiny. Mezi jiné příjmy se řadí i důchod, dávky státní podpory nevyplácené jednorázově, odstupné, podpora v nezaměstnanosti, atd.

6.1.2 Příkázání pohledávky

Příkázání pohledávky je v současné době druhou nejpoužívanější exekucí na peněžitá plnění. Pokud nestanoví exekuční řád jinak, platí přiměřené pořadí občanského soudního řádu. Příkázáním pohledávky rozumíme postižení pohledávek, které má povinný vůči třetím osobám. Předmětem exekuce je peněžitý nárok povinného vůči jeho dlužníkovi. Občanský soudní řád rozlišuje tři skupiny:

- a) příkázání pohledávky u peněžního ústavu,
- b) příkázání jiných peněžitých pohledávek,
- c) příkázání jiných majetkových práv.⁴⁵

Příkázání pohledávky u peněžního ústavu znamená, že lze postihnout pohledávky povinného z kteréhokoliv účtu, zpravidla se jedná o bankovní účet, vždy tomu tak být ale nemusí. Jakmile je vydán exekuční příkaz, od té doby již majitel účtu nemá nárok s prostředky na něm jakkoliv manipulovat, banka účet zablokuje a vyčkává na doručení o nabytí právní moci. Ihned po nabytí právní moci provede peněžní ústav příkázání pohledávky ve prospěch oprávněného.⁴⁶

⁴⁴ BREDBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. Olomouc : Anag, 2015. s 98-99. ISBN 978-80-7263-929-8

⁴⁵ SEDLÁČEK, D. *Exekuční právo*. Praha : Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a. s., 2011. s 27. ISBN 978-80-86847-52-8

⁴⁶ SEDLÁČEK, D. *Exekuční právo*. Praha : Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a. s., 2011. s 30-31. ISBN 978-80-86847-52-8.

Pojmem „jiná peněžitá pohledávka“ se rozumí, dle aplikace ustanovení § 312 odst. 1 soudního řádu, jako pohledávka, kterou má povinný proti třetí osobě, nikoliv proti oprávněnému.

Oprávněný má tedy právo k přikázané pohledávce povinného vůči jeho dlužníku, ale jen v takové části, v jaké je výkonem rozhodnutí nařízena. Oprávněný jí může po dlužníku povinného vymáhat za pomoci tzv. poddlužnické žaloby, a to podle aplikace ustanovení § 315 soudního řádu.⁴⁷

Postižením majetkových práv rozumíme jako právo vůči třetí osobě, přičemž připadá v úvahu zpeněžení dané majetkové hodnoty pro uspokojení peněžité pohledávky. I v tomto případě může oprávněný použít poddlužnickou žalobu.

Exekuční řád se v aplikaci ustanovení §64 zabývá ještě exekucí patentů, průmyslových vzorů a ochranných známek. Provedení exekuce probíhá formou sepsání a odevzdání listin.⁴⁸

6.1.3 Prodej movitých věcí a nemovitostí

I v případě exekuce prodejem movitých či nemovitých věcí platí, že se jím zabývá exekuční i soudní řád. Znamená to, že pokud exekuční řád nestanoví něco jiného, použijí se přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

U prodeje movitých věcí, musí exekuční příkaz obsahovat soupis věcí, které mají být prodány, i v exekučním řízení platí, že věci uvedené v aplikaci ustanovení § 328a odst. 1 soudního řádu musejí být nejprve nabídnuty ke koupi za hotové institucím, které o takové památky pečují, a to nejméně za cenu rozhodnou.

Exekutor má oprávnění provést prohlídku prostor povinného za účelem zjištění movitých věcí. Sepíše soupis věcí a odhadne jejich cenu, do soupisu je možné zadat i věc

⁴⁷ KŮRKA, V., Karel SVOBODA. *Přehled judikatury ve věcech výkonu a exekuce*. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2013. s 206. ISBN 978-80-7478-374-6.

⁴⁸ SEDLÁČEK, D. *Exekuční právo*. Praha : Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a. s., 2011. s 32-33. ISBN 978-80-86847-52-8.

povinného, kterou je možno nalézt ve veřejných databázích. Dále to může být vkladní knížka, pokud je dokázáno, že s ní již povinný může nakládat, do kategorie movitých věcí spadají i cenné papíry a jiné listiny. Takto sepsané věci se prodávají v dražbě, samostatně nebo jako soubor věcí.

Všechny podstatné náležitosti jsou zapsané ve vydané dražební vyhlášce. Nejnižší podání tvoří jednu třetinu rozhodné ceny. Příklep se udělí nejvyššímu podání, které musí být zaplacené ihned. Výtěžek z dražby se vyplácí oprávněnému, nejprve se ale srazí veškeré náklady.⁴⁹

Prodej nemovitosti probíhá podobně jako prodej movité věci. Zde exekuční příkaz musí obsahovat označení nemovitosti a výzvu, aby povinný oznámil, kdo nemovitost využívá. Další krok, který exekutor provede je ustanovení znalce pro ocenění nemovitosti, případně jejího příslušenství.⁵⁰

Jakmile se přistoupí k dražbě, je nutné vědět, že v dražební vyhlášce mimo jiné musí být uvedeno číslo dražby. Dražební jednání lze opakovat až pětkrát. Oproti prodeji movitých věcí, zde způsob platby – v hotovosti či platbou na účet - stanoví exekutor.

Pokud má povinný více věřitelů, mohou i oni přihlásit své pohledávky a to nejdéle do zahájení dražebního jednání. Dražby se pak může zúčastnit každý, kdo zaplatil tzv. jistotu. Pokud není jistota stanovena, může se dražby zúčastnit každý. I zde platí, že příklep exekutor udělí nejvyššímu podání. Nemovitost se poté předá vydražiteli dnem následujícím po doplacení.⁵¹

6.1.4 Postižení podniku

Výkon rozhodnutí postižením podniku nalezneme v aplikaci ustanovení §§ 338f až 338zq soudního řádu a v aplikaci ustanovení §§ 70 až 71 exekučního řádu, obsahově

⁴⁹ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 428-431. ISBN 978-80-7400-476-6.

⁵⁰ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 431. ISBN 978-80-7400-476-6.

⁵¹ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 432-437. ISBN 978-80-7400-476-6.

se od sebe liší jen velmi málo. Postižení podniku lze rozdělit do dvou fází, v první řadě exekutor určí správce, který následně vyhodnotí, zda je výhodnějším krokem podnik provozovat či jej prodat v dražbě.

Postihnout jen část podniku je možné jen v případě, že se jedná o samostatnou organizační složku. Exekutor, po zvolení správce, funguje jako dohledový a kontrolní orgán. Správcem podniku může být pouze osoba zapsaná v seznamu insolvenčních správců, tou může být osoba fyzická též veřejná obchodní společnost.

Je-li vhodnější podnik prodat, správce podá zprávu o ceně podniku. Exekutor nařídí dražební jednání nejméně 30 dnů po vydání dražební vyhlášky. Objeví-li se další věřitelé, přihlásí své přesně vyčíslené pohledávky do 5 dnů před dražbou. Dražby se nesmí účastnit soudní exekutoři ani zaměstnanci exekutorských úřadů.⁵²

6.1.5 Exekutorské zástavní právo

Exekutorské zástavní právo jako nový způsob exekuce vznikl novelou zákona č. 286/2009 Sb., do této chvíle existovalo pouze soudcovské zástavní právo. Další novelou zákona č. 396/2012 Sb., byly přesně stanoveny okamžiky zřízení a zániku exekutorského zástavního práva.

Účelem tohoto druhu exekuce je zabezpečit pohledávku oprávněného, než bude uskutečněn jiný způsob exekuce. Exekutorské zástavní právo by měl exekutor uplatnit vždy, jakmile z katastru nemovitostí zjistí, že je povinný vlastníkem nemovitosti a pokud ještě nemá informace o jeho finančním stavu. Nerozhoduje zde výše pohledávky.

Při vzniku exekutorského zástavního práva musí být katastrálnímu úřadu doručen exekuční příkaz a také vyrozumění o nabytí právní moci. Po skončení exekuce zašle exekutor na katastrální úřad oznámení o skončení exekuce.⁵³

⁵² KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 448-455. ISBN 978-80-7400-476-6.

⁵³ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 444-447. ISBN 978-80-7400-476-6.

6.1.6 Správa nemovitosti

Správě nemovité věci se věnuje soudní řád v aplikaci ustanovení §§ 320b až 320j. Tento výkon rozhodnutí se nařizuje pouze v případě, kdy oprávněný dokáže, že správou nemovité věci lze uspokojit jeho pohledávku a pokud doloží vlastnictví povinného u dané nemovitosti. Následně soud povinnému a jeho manželovi, jedná-li se o společné jmění manželů, zakáže nadále s nemovitostí nakládat a přijímat z ní užitky. Dále musí do 15 dní předložit veškeré smlouvy a právní vztahy. Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud doručí oprávněnému, povinnému, manželu povinného a příslušnému katastrálnímu úřadu.

Správu nemovité věci vykonává soud, popřípadě ustanoví správce, ten zodpovídá za to, že je nemovitost řádně hospodářsky využívána. Veškeré smlouvy týkající se nemovitosti jsou stále platné. Mohou být vypovězeny jen v případech stanovených zákonem. Po odečtení výdajů se příjmy odevzdávají oprávněnému každé 3 měsíce. Na nemovitou věc i přes její správu může být nařízen výkon rozhodnutí jejím prodejem.⁵⁴

6.1.7 Pozastavení řídičského oprávnění

Do exekučního řádu byla aplikace ustanovení § 71a vložena novelou č. 396/2012 Sb. Pozastavení řídičského oprávnění je způsob, který je absolutně odlišný od ostatních způsobů. Jedná se prakticky o donucovací prostředek, kdy má být povinný omezen v běžném životě. Výsledkem má být dobrovolná úhrada nedoplatku. Tento způsob je dle zákona použitelný pouze v případě, kdy je vymáhán nedoplatek výživného na nezletilé dítě. Jakmile je nedoplatek uhrazen, exekutor tento exekuční příkaz zruší.⁵⁵

6.1.8 Věci nepodléhající výkonu rozhodnutí

Do věcí nepodléhajícím výkonu rozhodnutí patří dávky pomoci v hmotné nouzi. Tyto dávky nelze exekučně postihnout, jelikož jsou určeny pro zajištění základních životních potřeb příjemce i jeho rodiny.

⁵⁴ SVOBODA K. a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha : C.H. Beck, 2013. s 1072-1079. ISBN 978-80-7400-506-0.

⁵⁵ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád: komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 457. ISBN 978-80-7400-476-6.

Další věci jsou ty, které lze považovat za morálně nedotknutelné. Jedná se například o snubní prsten a jiné předměty, ke kterým má povinný silný osobní vztah.

Dále by sem měly spadat věci, které lze považovat za obvyklé vybavení domácnosti a zda je povinný nezbytně potřebuje k uspokojení potřeb svých a své rodiny. V tomto případě jde také o osobní názor. Příkladem může být automatická pračka na prádlo. V dnešní době již nezbytná součást většiny domácností, v reálném pohledu však nezbytná pro základní potřeby rodiny není.⁵⁶

⁵⁶ KŮRKA, V., Karel SVOBODA. *Přehled judikatury ve věcech výkonu a exekuce*. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2013. s 231-233. ISBN 978-80-7478-374-6.

6.2 Exekuce k vymožení nepeněžitých plnění

Tento druh exekuce upravuje exekuční řád a to v aplikaci ustanovení § 59 odst. 2, dále se jím zabývá i v aplikaci ustanovení § 72 a nesmím opomenout § 73, ve kterém je zakotvena subsidiárnost soudního řádu. V soudním řádu se o tomto druhu exekuce dozvíme v části šesté, hlavy osmé, § 339 a následující.⁵⁷

Do tohoto způsobu exekuce spadá vydobytí práv jinak, než je povinnost povinného platit. Nejčastěji se tedy jedná o povinnost něco dát či poskytnout, a to něco jiného než peněžitou částku. Další povinností může být něco vykonat či provést, povinnost něco jiného opomenout či zdržet se nějakého jednání a v neposlední řadě povinnost trpět trvání určitého stavu.

Můžeme tedy konstatovat, že v tomto způsobu exekuce nemá oprávněný možnost volby, jak dluh vymoci. Smí se vymoci pouze způsoby uvedenými v zákoně, a to vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci či provedením prací a výkonů.

V případě této exekuce se může současně provádět i některý ze způsobů exekucí pro peněžítá plnění, a to proto, když oprávněný navrhuje exekuci i pro náklady vynaložené na řízení.⁵⁸

6.2.1 Vyklizení

Tímto způsobem řešíme situaci, kdy povinný využívá byt či místnost, ale jeho právo k užívání již skončilo. V jednoduchosti jde o odstranění věcí povinného z objektu oprávněného. Právní úpravu najdeme v soudním řádu, konkrétně v aplikaci ustanovení §§ 340 až 344.⁵⁹

V současné době se již nevyužívá rozdělení vyklizení na dvě skupiny, nýbrž s účinností od 1. 1. 2013 bylo vyklizení se zajištěním bytové náhrady nebo přístřeší

⁵⁷ SEDLÁČEK, D. *Exekuční právo*. Praha : Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a. s., 2011. s 36. ISBN 978-80-86847-52-8

⁵⁸ SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. 272 s. ISBN 80-86861-46-5

⁵⁹ RAŠOVSKÁ, I. *Jak být úspěšný v exekuci*. Praha : Orac, s. r. o., 2002. s 128. ISBN 80-86199-51-7.

vyloučeno z exekuce novelou § 37 odst. 2 písmena b) exekučního řádu a aplikace ustanovení § 251 odst. 2 písmena c) soudního řádu. Důvodem pro tento krok byla aplikace ustanovení § 712 odst. 1 občanského zákoníku, kde jsou tyto druhy náhrad zařazeny mezi bytové náhrady.⁶⁰

Jak již plyne z názvu vyklizení bez náhrady, jedná se o vyklizení prostoru bez práva na náhradní ubytování. Povinný je povinen odstranit veškeré věci z vyklizovaného objektu i ty, které patří třetí osobě a jsou v objektu umístěny s jeho vědomím.

Není-li povinný ochoten převzít si vyklizené věci nebo není u vyklizení přítomen, odevzdají se věci do úschovy na jeho náklady. V úschově zůstávají 6 měsíců, poté jsou tyto věci prodané postupem jako při exekuci prodejem movitých věcí. Pokud nelze zajistit uschování odstraněných věcí, není možné exekuci vyklizením provést.⁶¹

6.2.2 Odebrání věci

Odebráním věci se zabývá soudní řád v aplikaci ustanovení §§ 345 až 347. Předmětem výkonu rozhodnutí mohou být v tomto případě pouze věci movité. Zákon to sice výslovně nestanoví, ale podle způsobu realizace se musí jednat o věc přenosnou, která se odebere povinnému a předá oprávněnému. Pokud patří k věci listiny a jsou nutné k používání věci, odeberou se také.

Rozhodnutí o nařízení výkonu se povinnému doručuje až při samotném odebrání věci. Oprávněného informuje soud předem, z důvodu, že u odebrání věci musí být přítomen on nebo jeho zástupce. Vhodná je také účast například zástupce orgánu obce.

Je-li to nutné, může vykonavatel provést osobní prohlídku povinného a všech jeho prostor, kde by dle předpokladu věc mohla být. Pokud má u sebe věc třetí osoba, soud jí vyzve k vydání. Nepodaří-li se věc odebrat má oprávněný nárok si ji opatřit na náklady povinného.

⁶⁰ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 465. ISBN 978-80-7400-476-6.

⁶¹ SEDLÁČEK, D. *Exekuční právo*. Praha : Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a. s., 2011. s 36. ISBN 978-80-86847-52-8.

6.2.3 Rozdělení společné věci

V soudním řádu se vypořádáním podílového spoluvlastnictví zabývají aplikace ustanovení §§ 348 a 349 a můžeme sem zahrnout jak věci movité, tak i nemovitosti. Výkon rozhodnutí se provádí podle toho, které věci se týká. Jedná-li se o věc movitou, provádí se prodej dle aplikace ustanovení §§ 328 až 330 soudního řádu. Jde-li naopak o věc nemovitou, postupuje se dle aplikace ustanovení §§ 335a až 336m soudního řádu.⁶²

Při exekuci, kde se rozděluje movitá věc, se postupuje dvěma způsoby. Záleží na provedení. Věc se může reálně rozdělit nebo se rozděluje výtěžek z jejího prodeje. První zmiňovaný způsob je samozřejmě jednodušší, podmínkou je zde podle aplikace ustanovení § 349 soudního řádu jen nutnost konkrétního způsobu rozdělení věci, dále se při potřebě přizve orgán obce.

Druhý způsob je o trochu složitější, zde exekutor postupuje analogicky jako při prodeji movitých věcí. Exekuční titul musí jasně stanovit, jakým poměrem má být výtěžek z prodeje rozdělen. Exekutor sepíše a zajistí věc, znalec ji ocení a poté následuje dražba. Je-li dražba neúspěšná, exekuce musí být zastavena.⁶³

Exekuce, kdy se rozděluje nemovitost má shodné způsoby postupu, jako při rozdělení movité věci. Rozdílem při rozdělení je pouze fakt, zda se věc nemovitá dá fakticky i funkčně rozdělit, jinak je postup shodný, též zde platí aplikace ustanovení § 349 soudního řádu. U prodeje a rozdělení výtěžku je postup shodný s prodejem nemovitostí dle aplikace ustanovení §§ 335a až 336m soudního řádu, respektive § 66 a § 68 exekučního řádu⁶⁴

6.2.4 Provedení prací a výkonů

Exekuční řád se exekucí provedením prací a výkonů věnuje v aplikaci ustanovení § 72 odst. 1. Občanský soudní řád tuto problematiku rozebírá v aplikaci ustanovení § 350.

⁶² RAŠOVSKÁ, I. *Jak být úspěšný v exekuci*. Praha : Orac, s. r. o., 2002. s 130-131. ISBN 80-86199-51-7

⁶³ SEDLÁČEK, D. *Exekuční právo*. Praha : Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a. s., 2011. s 40-41. ISBN 978-80-86847-52-8.

⁶⁴ SEDLÁČEK, D. *Exekuční právo*. Praha : Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a. s., 2011. s 40-41. ISBN 978-80-86847-52-8.

Výkon rozhodnutí se v těchto případech zásadně liší. Dle exekučního řádu exekutor sám zvolí daný způsob provedení prací a výkonu, který má provést povinný, konkretizaci způsobu soudní exekutor uvede v exekučním řádu. Vymožením tzv. jiných povinností se exekuční řád zabývá v aplikaci ustanovení § 72 odst. 2, a jde prakticky o ukládání pokut, které exekutor ukládá exekučním příkazem.⁶⁵

Soudní řád naopak v aplikaci ustanovení § 350 ukládá práci, kterou může vykonat povinný ale i někdo jiný. Oprávněný si práci může nechat provést někým jiným nebo sám a to na náklady povinného. Soud upravuje i způsob platby, zda práci povinný zaplatí předem či až po skončení práce. V tom případě podá oprávněný návrh na některý ze způsobů k uspokojení peněžitých pohledávek. Soudní řád se shodně s exekučním řádem zabývá ukládáním pokut, a to v aplikaci ustanovení § 351, kde je jasně stanoveno, že soud může uložit pokutu až 100 000 Kč. V aplikaci ustanovení § 351 a soudního řádu vymezuje další kroky v případě, že povinný změnil stav jeho vykonaného rozhodnutí.⁶⁶

⁶⁵ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 466. ISBN 978-80-7400-476-6.

⁶⁶ RAŠOVSKÁ, I. *Jak být úspěšný v exekuci*. Praha : Orac, s. r. o., 2002. s 132-133. ISBN 80-86199-51-7

7 Soudní exekutor

Soudním exekutorem může být dle zákona každý, kdo je občanem České republiky, vystudoval vysokou školu v oboru právo, je bezúhonný, má alespoň tříletou praxi a složil exekutorskou zkoušku. Na návrh Komory ho do funkce exekutora jmenuje ministr spravedlnosti.

Činnost soudního exekutora nelze vykonávat bez složení slibu, který se skládá do rukou ministra, a jeho přesné znění nalezneme v aplikaci ustanovení § 12 exekučního řádu. Dále exekutor musí povinně uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, pro případ, že by nějaká škoda nastala při výkonu exekuční činnosti.⁶⁷

7.1 Exekutorský úřad

Exekutorským úřadem rozumíme soubor pravomocí exekutora k výkonu exekutorské a další činnosti trvale spojený s místem výkonu. Úřad vždy sídlí v obvodu okresního soudu. Exekutor si exekutorský úřad zařizuje sám, tedy co se týká materiální, lidské a prostorové složky.

Můžeme konstatovat, že jakmile je exekutor jmenován do exekutorského úřadu stává se z něho zaměstnavatel a řídicí pracovník. Za činnost úřadu a jeho pracovníků plně odpovídá právě on.⁶⁸

K této funkci vydá exekutorovi Komora průkaz, razítko a pečetidlo. První razítko vydá Komora, pokud používá více razítek, musí být tyto označeny pořadovým číslem. Průkaz je též vydán Komorou a na exekutorovu žádost vydá průkazy i zaměstnancům úřadu.

⁶⁷ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 54-59. ISBN 978-80-7400-476-6.

⁶⁸ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 66-70. ISBN 978-80-7400-476-6.

Sídlem úřadu je tedy obec daného okresního soudu, v některých případech lze zřídit kancelář úřadu i mimo toto místo. Úřad nesmí mít tzv. pobočky, zákon ovšem dovoluje sklad pro uskladnění zabavených věcí.

Kancelář exekučního úřadu musí být označena při vchodu do budovy a musí být viditelná z veřejné komunikace.⁶⁹

7.2 Zástupce exekutora

Pro případ nemoci, dovolené pozastavení, zániku či z jiných vážných důvodů může exekutor Komoře navrhnout svého zástupce. Zástupcem může být osoba exekutora či exekutorského kandidáta.

Zástupce exekutora má stejné pravomoci, jako soudní exekutor. Zástupce exekutora vystupuje vždy svým jménem a uvádí jméno zastupovaného exekutora. Je-li zástupcem exekutorský kandidát, používá razítko soudního exekutora, pokud má zástupce své razítko, používá to.⁷⁰

7.3 Exekutorský koncipient

Jedná se o zaměstnance exekutora, který je zapsán do seznamu koncipientů. Dle exekučního řádu musí koncipient splňovat předpoklady pro jmenování exekutorem. Dále musí být zaměstnán u exekutora v pracovním poměru. Koncipient nesmí užívat statut úřední osoby. V době pracovního poměru exekutor vede koncipienta, dohlíží na něj a poskytuje mu účelnou právní praxi.

Činnost exekutorského koncipienta záleží na samotném exekutorovi. Pokud jej písemně pověří, může koncipient provádět úkony, které jsou předmětem exekuční činnosti. Musí se ovšem jednat o činnosti, které odpovídají jeho právnímu vzdělání. Post

⁶⁹ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 66-70. ISBN 978-80-7400-476-6.

⁷⁰ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 78-83. ISBN 978-80-7400-476-6.

exekučního koncipienta slouží k vykonání praxe a následnému složení exekutorské zkoušky.⁷¹

7.4 Exekutorský kandidát

Exekutorským kandidátem se může stát pouze osoba, kterou Komora na základě žádosti koncipienta zapíše do seznamu kandidátů. Kandidát má stejné vzdělání jako soudní exekutor, to znamená, že má požadované vysokoškolské vzdělání, splnil tříletou praxi a složil exekutorskou zkoušku. Prozatím ovšem nebyl vybrán na místo exekutorského úřadu a nesložil slib.⁷²

Kandidát je oprávněn, po písemném pověření exekutorem, provádět veškeré úkony, které náležejí soudnímu exekutorovi. I proto platí, že je za veškeré své činnosti plně odpovědný.⁷³

7.5 Další zaměstnanci exekutora

Exekutor má pravomoc zaměstnávat vykonavatele exekutora a jiné zaměstnance. Pod pojmem „jiní zaměstnanci“ si můžeme představit např. pracovníky kancelářských úkonů. Tito lidé by měli být náležitě kvalifikováni, odpovědní a bezúhonní, i přes tyto vlastnosti na ně exekutor musí dohlížet. Zaměstnanci se prokazují služebními průkazy, nemají však postavení úřední osoby. Mají povinnost zachovávat mlčenlivost a to i v případě, že pracovní poměr skončí.

Exekutorský vykonavatel se řídí soudním řádem stejně jako soudní vykonavatel. Exekutor může vykonavatele pověřit jen jednoduchými úkony. Vykonavatel musí mít

⁷¹ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 89. ISBN 978-80-7400-476-6.

⁷² KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 103. ISBN 978-80-7400-476-6.

⁷³ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 107. ISBN 978-80-7400-476-6.

požadovanou praxi, nejméně šest měsíců a musí složit kvalifikační zkoušky vykonavatele exekutora.⁷⁴

⁷⁴ KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s 109-114. ISBN 978-80-7400-476-6.

8 Výzkumná část

V praktické části jsou uvedeny kazuistiky osob, které nějakým způsobem potkala exekuce. Nedílnou součástí praktické části jsou také řízené rozhovory s Bc. Simonou Kýčkovou, vedoucí oddělení vymáhání pojistného a provádění exekučních srážek na OSSZ Příbram a dále s právníčkou, paní Mgr. Danou Holou, které jsou následně komparativní metodou zanalyzované.

8.1 Kazuistiky

V následující části se práce zaměřuje na příběhy obyčejných občanů České republiky, kteří se nějakým způsobem dostali do finanční tísně. Zároveň u jednotlivých případů autorka uvádí svůj vlastní názor na jednotlivé kauzy a návrhy na případná preventivní opatření či zlepšení. První dva příběhy jsou převzaty z médií, třetí případ je s osobou bydlící v příbramském azylovém domě.

Kazuistika I.

Pan Jaroslav Breník, naprosto bezúhonný občan České republiky. Bydlí v malé vesničce v rozsáhlém vesnickém stavení s poměrně velkými pozemky – jedná se o statek.

V lednu roku 2013 obdržel doporučený dopis s výzvou k zaplacení exekuce. „Když jsem ten dopis dostal, tak jsem se lekl. Vůbec jsem nevěděl, o čem se jedná.“, říká pan Breník. Z dopisu jasně vyplývalo, že má zaplatit třicet tisíc korun, z toho necelých sedm tisíc činil dluh telefonní společnosti a zbytek byli poplatky. Pan Breník byl přesvědčen, že se jedná o omyl, o žádné nesplacené faktury nevěděl a navíc s danou společností nikdy neuzavřel žádnou smlouvu.

„Ve společnosti mi odmítli ukázat smlouvu. Ukázali mi však tu fakturu.“ Na faktuře sice opravdu figurovalo jméno Jaroslav Breník, ovšem ostatní náležitosti se lišily. Zaměstnanci společnosti nezareagovali správně a exekuci nezastavili.

Během několika následujících dní obdržel pan Breník hned tři doporučené dopisy od exekutora. První dva se týkaly srážek ze mzdy a jiných příjmů. „Ve třetím dopise se už psalo, že mě dávají do exekuce barák.“ Na tento popud se rozhodl jít situaci řešit na

příslušný exekutorský úřad, tam se však s pochopením nesetkal, proto na radu právního zástupce, podal návrh na zastavení exekuce.

Na okresním soudu Praha-západ se poškozený dozvěděl, že pravý dlužník si na své adrese nevyzvedl rozhodnutí o exekuci, naše legislativa však považuje dopis za doručený. Všechny dotčené instituce se brání, že nejsou povinni ověřovat totožnost dlužníka, tato povinnost přísluší již zmiňované telefonní společnosti, která návrh na exekuci podala.

Dnes je již celá situace vyřešena. Pan Breník byl od všech exekucí oprostěn a je z něj opět bezúhonný člověk. Z vyjádření tiskové mluvčí společnosti vyplývá, že se stejně jako pan Breník i jejich společnost stala obětí podvodu, tzv. zneužití totožnosti.⁷⁵

Dle mého názoru je tato kauza jednou z mnoha, myslím si, že nebyť zmedializování tohoto případu pan Breník by se nikdy svého práva nedovolal. Jednou z variant co by se mohlo stát je, že by si poškozený najal právního zástupce, na kterého by však neměl prostředky a ve finanční tísní by se nakonec ocitl stejně.

Co se preventivních opatření týče, mám za to, že by se v tomto ohledu měla výrazně posílit kontrola dlužníků. V tomto případě bylo jasně vidět, že se jedná o selhání lidského faktoru a to především u zaměstnanců telefonní společnosti, kteří uzavřeli smlouvu s neexistující osobou a pravděpodobně absolutně neměli zájem zkontrolovat a ověřit si údaje, které jim podvodník sdělil. Proto si myslím, že prověřování dlužníků by měli provádět i další instituce, nejenom ten, kdo podává návrh k exekuci. Dále bych navrhovala zpřísnění trestu, a to nejen pro osobu, která identitu zneužije, ale i pro osobu, která si nacionálně náležitě neprověří.

Kazuistika II.

Případ rodiny Pelíškových, která pochází z Blanska, byl zveřejněn v červenci roku 2012. Rodina bydlí v bytě a má šest dětí. Rodinné dluhy se začaly psát dnem, kdy si

⁷⁵ ČERNÉ OVCE. *Neexistující dluh*. [online]. Praha : Česká televize 2013. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097429889-cerne-ovce/213452801080417/3772-reportaze/?sekce=13&clanek=3088>>.

rodina půjčila na vlastní byt. Vzhledem k vysokým životním nákladům potřebným k užití osmi členné rodiny, nezbyvali již peníze na splácení půjčky. Tento stav se Pelíškovi rozhodli vyřešit další půjčkou a následně další a další.

V konečném stavu rodina dlužila u sedmi finančních společností a její dluh překročil jeden milion korun. „Dostali jsme se do toho sami. Ne, že bychom si neuvědomovali, že takhle to může skončit, ale dostali jsme se do koloběhu, z kterého nebylo jiné východisko.“, říká otec.

Rodina si půjčovala i od nejrůznějších nebankovních institucí, které mají dost pochybné praktiky, co se týče vymáhání dlužných částek. „Vyhrožovali i tím, že děti mají největší cenu na trhu masa“, popisuje paní Pelíšková.

Vše nakonec dopadlo dle očekávání a rodinu navštívil exekutor. Polepil veškeré vybavení bytu „žlutými papírky“. Pelíškovi nejvíce zaráží, že zabavil i věci patřící dětem a doufají, že situaci nějak vyřeší a nepřijdou i o byt.⁷⁶

V tomto případě je můj názor zcela jasný, jedná se o klasický, dá se říci až učebnicový případ zadlužení v České republice. Lidé se nedokáží poučit a půjčují si stále větší částky od neověřených a neakreditovaných společností, které půjčí komukoliv bez jakékoliv záruky.

Návrhem na preventivní opatření je z mého pohledu hlavně zpřísnění trestů pro tzv. lichvářské společnosti. Klasické bankovní instituce mají jasná pravidla pro poskytnutí půjčky, což znamená, že lidem již zadluženým půjčku nedá. Mezi další opatření bych rozhodně zařadila větší osvětu sociálně slabším občanům, jakou jsou různé přednášky, semináře a podobně. Dalším opatřením před takovým stavem by mohlo být zvýšení příspěvku na děti. A v neposlední řadě již na středních školách připravovat studenty na rodinné poměry a finanční hospodárnost.

⁷⁶ PICHALOVÁ K., Hrozivý příběh: Exekutoři zabavili Pelíškovým i dětské hračky. [online]. Praha : TN.cz 2012. Dostupné z WWW: <<http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/na-vasi-strane/hrozivy-pribeh-exekutori-zabavili-peliskovym-i-detske-hracky.html>>

Kazuistika III.

Muž, 45 let, ženatý, tři děti, všechny předškolního věku, nejstarší čtyřletá holčička, nejmladší chlapec 18 měsíců. Manželka je na rodičovské dovolené. Manžel nezaměstnaný, na úřadu práce. Celá rodina žije v jedné místnosti v azylovém domě v Příbrami. Jejich dluh činí něco přes jeden milion korun.

Do finanční tísně se manželé dostali při očekávání nejstarší dcery. V té době byl muž zaměstnan u technických služeb a neměli peníze na pořízení vybavičky. První půjčku, ve výši několika tisíc korun, si muž vzal u seriózní bankovní instituce, následně si u téže banky vzal ještě jeden úvěr. „První půjčku jsem ještě stihl zaplatit, pak jsem ale ztratil práci“, říká muž. V dalším, asi ročním intervalu, si manželé ještě několikrát půjčili, převážně na živobytí a na splátky předchozích půjček. Tyto půjčky byly poskytnuty různými nebankovními institucemi, nikdy si však nepůjčili od tzv. lichvářských společností. „Teď už prostě nebylo z čeho to platit,“ říkají oba manželé.

Nejprve přišel příkaz o exekuci na plat, v té době byl muž zaměstnan. Následovalo ještě několik písemných výzev a vyrozumění a přibližně po roce nesplácení, navštívil byt manželů exekutor. „Choval se normálně, byl v pohodě. Nic nám nevzal, jenom všechno polepil,“ říká muž.

Dnes manželé chodí do bezplatné právní poradny, kde jim poradkyně poradila požádat o oddlužení. „To ale musí manžel pracovat alespoň tři měsíce, aby nám to dovolili,“ říká žena. V azylovém domě může rodina zůstat do července, poté se musí odstěhovat. „Kam půjdeme, nevíme, myslíme na to, ale opravdu nevíme. Snad už bude mít manžel práci, aby se dalo všechno řešit,“ uzavírá žena.

S manželi jsem měla možnost mluvit osobně. Muž mi přišel vstřícnější, bavil se otevřeněji, než jeho manželka. Nicméně mi na veškeré dotazy oba odpověděli a myslím si, že pravdivě. Oba na mě působili jako opravdu sociálně slabší lidé, s jednodušším způsobem uvažování. Přišlo mi, že život žijí ze dne na den a nad budoucností moc neuvažují. Rozhodně si nemyslím, že by se do své životní situace dostali cizí vinou, dle mého názoru nad možnými důsledky půjček moc neuvažovali, a ani dnes je jejich zadluženost moc netrápí.

V tomto konkrétním případě jsou mé doporučení na preventivní opatření podobná jako v předchozím případě, to znamená především větší informovanost pro sociálně slabší občany, opět i zařazení různých přednášek na toto téma již na střední školy. Dalším společným faktorem s předchozím případem je i větší počet potomků, i proto bych navrhovala příspěvky na antikoncepční přípravky od zdravotních pojišťoven.

8.2 Řízené rozhovory

Tato kapitola výzkumné části obsahuje dva řízené rozhovory se ženami, které se v oboru exekucí a vymáhání pohybují. V závěru kapitoly je shrnutí a komparace jejich názorů.

Rozhovor I.

V prvním rozhovoru odpovídá na otázky Bc. Simona Kýčková, vedoucí vymáhání pojistného a provádění exekučních srážek na OSSZ Příbram.

- 1) *Jak je již zřejmé z mé bakalářské práce, exekuční řízení je legislativně ukotveno hned v několika zákonech. Jak Vy vnímáte danou subsidiárnost jednotlivých zákonů? Nezdá se Vám to až zbytečně složité?*

Máte pravdu, že exekuční řízení je složitě řešené, co se týče legislativní stránky. Ovšem musíme mít na zřeteli, že v současné době má každý úřad svůj speciální zákon, který stanovuje jeho možnosti pro vymáhání pohledávek a ten odkazuje na prováděcí zákony/předpisy.

- 2) *Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, je od doby, co vstoupil v platnost velmi diskutovaný. Prošel několikerým novelizováním, avšak stále není zcela jednoznačný. Ve své práci jsem velmi často využívala již zmíněný občanský soudní řád, který je v dané problematice mnohem přesnější. Jaký názor na to máte Vy?*

Vymáhání pohledávek prostřednictvím soudních exekutorů vzniklo, aby v podstatě odlehčilo práci okresním soudům, kteří původně vymáhali veškeré pohledávky. V dnešní době zákonodárci naslouchají nemalým lobby z řad soudních exekutorů a je znatelná snaha, aby soudní exekutoři převzali veškeré vymáhání pohledávek. S touto snahou jde ruku v ruce i novelizace občanského soudního řádu, která

stanovila, že i my jako OSSZ, máme vymáhat soudním výkonem rozhodnutí prostřednictvím soudního exekutora (dříve nám soudní výkon rozhodnutí – např. prodej movitých a nemovitých věcí, prováděl právě soud).

3) *Nezdá se Vám tedy v tomto ohledu exekuční řád zbytečný?*

Nemyslím si, že exekuční řád, respektive vymáhání prostřednictvím soudních exekutorů je zbytečné. Je pravdou, že v mnoha směrech odlehčil okresním soudům.

4) *Jaký je Váš názor na nejnovější novelu exekučního a občanského soudního řádu?*

Nemohu hovořit o novele exekučního řádu, neboť s ním nepřijdu do styku natolik, aby jej mohla zhodnotit. Mohu Vám říci svůj názor na novelizaci občanského soudního řádu. Jak jsem již řekla, tato novela nám nařídila, že nadále nemůžeme vymáhat pohledávky prostřednictvím soudního výkonu rozhodnutí realizovaného soudem, ale soudním exekutorem.

Pro nás jako pro OSSZ je ve vztahu k soudním exekutorům problémem, že nemůžeme soudnímu exekutorovi „nařídít“ jaký typ exekuce má provést. Soudní exekutor si totiž sám zhodnotí veškeré možnosti a vybere si. Dříve jsme při návrhu na provedení exekuce podané okresnímu soudu přímo navrhli, jaký typ exekuce má provést, a ten ji provedl.

Praxe: My využijeme všech možností správního výkonu rozhodnutí (tj. exekuční příkaz na srážku ze mzdy/důchodu/nemocenské dávky/podpory v nezaměstnanosti, exekuční příkaz na jinou pohledávku, exekuční příkaz příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, ...), teprve poté podáme návrh na provedení exekuce soudnímu exekutorovi. Přestože jsme my sami nařídili exekuční příkaz na srážku ze mzdy dlužníka (srážky nebyly prováděny, neboť jsme byli v pořadí), soudní exekutor znovu nařídil exekuční příkaz na tu samou mzdu. Vzhledem k tomu, že žádný další majetek nenalezl, navrhli jsme skončení vymáhání pohledávky prostřednictvím soudního exekutora.

5) *Moje bakalářská práce se z velké části zabývá jednotlivými způsoby exekuce. Se kterým způsobem se nejčastěji setkáváte ve Vašem zaměstnání? A je něco co byste na něm změnila nebo upravila?*

Nejčastěji vydáváme exekuční příkazy v rámci správního výkonu rozhodnutí. To je exekuční příkaz na srážku ze mzdy/důchodu/nemocenské dávky/podpory v nezaměstnanosti, exekuční příkaz na jinou pohledávku, exekuční příkaz příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, správní zástavní právo k nemovitostem dlužníka.

Co se týče správního výkonu rozhodnutí, nemám v podstatě žádné nápady na zlepšení legislativy. Rozhodně nám chybí možnost vymáhat pohledávky prostřednictvím soudu. V našem právním systému nám chybí více možností pro postižení dlužníků, kteří neplní své povinnosti. Větší přísnost orgánů činných v trestním řízení, aj. Také vnímám možnost přihlásit se k trvalé adrese na obecním/městském úřadě, jako velkou chybu a ohromný problém. Dlužníci tohoto často využívají a je těžké je dohledat, abychom mohli zkusit najít jejich movitý majetek.

6) *Ve svém zaměstnání se často setkáváte s lidmi, kteří jsou exekucí postiženi. Znáte nějaké konkrétní případy, kdy jsou povinní obětí nesprávného zacházení z řad exekutorů?*

Vím o jednom případě, kdy soudní exekutor pochybil a prodal nemovitost - dům bez pozemku, na kterém stála. Dlužník poté prý ještě požadoval po novém majiteli nemovitosti – domu nájemné za pozemek, na kterém dům stál. Nevím, jak byl tento případ dořešen, dále jsem se o něj nezajímala.

Často se stává, že soudní exekutor obestaví mzdu dlužníka a zároveň i účet, na který je mzda zasílána.

Bc. Simona Kýčková se v odpovědích na mé otázky zaměřuje spíše na občanský soudní řád, se kterým se prakticky denně setkává ve svém zaměstnání. Naopak s exekučním řádem do styku nepřichází. Na otázky se snažila odpovídat co možná nejsrozumitelněji, v některých případech použila i praktické příklady pro snadnější pochopení. Ze způsobů exekuce se ve svém povolání nejčastěji setkává s exekucemi na vymožení peněžitých pohledávek, konkrétně to jsou srážky ze mzdy a jiných příjmů. Ve svých odpovědích poukazuje i na možná vylepšení a opatření týkající se vymáhání pohledávek. V závěru rozhovoru vzpomíná i na chybný postup exekutora, se kterým se osobně setkala.

Musím konstatovat, že s Bc. Simonou Kýčkovou byla spolupráce velmi příjemná a inspirativní. Jedná se o velmi vstřícnou a ochotnou mladou paní.

Řízený rozhovor II.

V druhém rozhovoru mé otázky zodpovídá právnička paní Mgr. Dana Holá.

- 1) *Jak je již zřejmé z mé bakalářské práce, exekuční řízení je legislativně ukotveno hned v několika zákonech. Jak Vy vnímáte danou subsidiárnost jednotlivých zákonů? Nezdá se Vám to až zbytečně složité?*

Nemyslím si, že je to složité, je zkrátka nezbytné, aby tato problematika byla upravena v mnoha právních předpisech, jelikož se v jednotlivých případech jedná o natolik specifickou úpravu, která je úzce spjata s daným předpisem. Již od dob práva římského platí „bdělým náležejí práva“, proto adresáti těchto norem musejí počítat s touto rozmanitostí a poradit si s tím. Dle mého názoru to plně koresponduje se samotnou dispozitivností, která provází osoby oprávněné ze samotných exekucí a vychází z jejich volby, jaký druh exekuce tato osoba zvolí.

- 2) *Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, je od doby, co vstoupil v platnost velmi diskutovaný. Prošel několikerym novelizováním, avšak stále není zcela jednoznačný. Ve své práci jsem velmi často využívala již zmíněný občanský soudní řád, který je v dané problematice mnohem přesnější. Jaký názor na to máte Vy?*

Nejsem úplně přesvědčena, že by exekuční řád byl nejednoznačnou právní normou. Exekuční řád komplexně řeší postup a činnosti exekutora, naopak o. s. ř. se nespécializuje pouze na exekuční řízení, a je z tohoto pohledu, pokud jde o exekuce, normou méně rozsáhlou. Řeší pouze jednotlivé druhy exekucí a způsoby jejich provedení. Je tedy logické, že úprava v o. s. ř. se může zdát přehlednější a jednoznačnější, avšak si myslím, že je to pouze důsledek menšího rozsahu této normy pokud jde o exekuce.

- 3) *Nezdá se Vám tedy v tomto ohledu exekuční řád zbytečný?*

Exekuční řád nepovažuji za zbytečný, neboť se jedná o úpravu speciální k o. s. ř., to tedy v praxi znamená, že zachází mnohem více dopodrobna, pokud jde o jednotlivé instituty exekucí. Bylo by tedy příliš velkou zátěží pro o. s. ř., kdyby musel obsáhnout i úpravu speciální danou exekučním řádem. Rázem by se jednalo o příliš obsáhlý kodex.

4) *Jaký je Váš názor na nejnovější novelu exekučního a občanského soudního řádu?*

Tato novela je poměrně zásadní v několika ohledech, zejména jako taková zlidšťuje samotný předpis, což způsobuje ztížení práce exekutorů při samotném vymáhání, zlepšuje postavení např. nezadluženého manžela a přináší některé další změny ve prospěch povinného. Dle mého názoru je tato novela velmi diskutabilní, neboť na jedné straně bylo zřejmě nutné poskytnout povinným větší ochranu, nicméně na straně druhé tato novela značně ztěžuje práci exekutora, která již byla obtížná v rámci vymáhání. Je zároveň zajímavé, že tato novela nezlepšila postavení osob blízkých žijících ve společné domácnosti s povinným, což bychom očekávali ve vztahu k výše uvedenému.

5) *Moje bakalářská práce se z velké části zabývá jednotlivými způsoby exekuce. Se kterým způsobem se nejčastěji setkáváte ve Vašem zaměstnání? A je něco co byste na něm změnila nebo upravila?*

Ve své praxi se nejčastěji setkávám se exekucemi formou srážek ze mzdy povinného a dále mobiliární exekucí. Pokud jde o srážky ze mzdy, dle mého názoru je rozsah současné úpravy dostačující a přesný. Nejedná se o způsob, který by byl pro povinného likvidační a zároveň splňuje účel exekuce. Pokud jde o exekuci prodejem movitých věcí povinného, zastávám názor, že tento způsob je ze strany povinným v mnoha případech zneužíván a to tím, že jsou podávány v mnoha případech neopodstatněné návrhy na vyloučení věcí ze soupisu a dále též neopodstatněné excindační žaloby, které značně prodlužují proces vymáhání, zejména rozsáhlým dokazováním, zda věc patří povinnému či nikoli. Zastávám tedy názor, že ve výše uvedené problematice by mělo dojít k zpřísnění a upřesnění právní úpravy.

- 6) *Ve svém zaměstnání se často setkáváte s lidmi, kteří jsou exekucí postiženi. Znáte nějaké konkrétní případy, kdy jsou povinní obětí nesprávného zacházení z řad exekutorů?*

Ze své praxe jsem se dosud s těmito případy nesečkala, tyto případy znám pouze z médií. Naopak musím říci, že se spíše setkávám s opačnými problémy, kdy dochází k útokům povinných proti exekutorovi, což vyústí až v jejich trestní stíhání. Tyto útoky nejsou ojedinělé. Myslím si, že práce exekutorů a jeho zaměstnanců je z tohoto důvodu velice složitá a zároveň i nebezpečná pro jejich zdraví.

Odpovědi paní Mgr. Dany Holé jsou dle mého názoru odborné, je z nich ihned zjevné, že odpovídá právník. Tím ovšem rozhodně nechci tvrdit, že by odpovědi byly nesrozumitelné. Paní magistra otázky zodpovídá z pohledu na exekuční i občanský soudní řád, jelikož se ve své praxi setkává s oběma. Ze způsobů exekucí se nejvíce setkává se srážkami ze mzdy a také s exekucí prodejem movitých věcí. K exekucím srážkami ze mzdy nemá žádné výhrady, naopak u prodej movitých věcí by uvítala zpřísnění a upřesnění právní úpravy. S nesprávným postupem z řad exekutorů se prozatím nikdy nesečkala, naopak jsou pro ni všednější případy, kdy povinný napadne exekutora.

I v tomto rozhovoru jsem se od paní Mgr. Dany Holé dočkala velmi přívětivého a milého přístupu, a navíc si na mě paní magistra udělala čas velmi rychle.

Komparativní zhodnocení rozhovorů

Z obou rozhovorů je zřejmé, že obě ženy se danou problematikou zabývají jinak, a proto jsem se rozhodla porovnat jejich odpovědi na jednotlivé otázky.

V první otázce mi Bc. Simona Kýčková dává za pravdu a souhlasí se složitostí exekučního řízení, následně však poukazuje na to, že v současnosti má každý úřad svůj zákon, kterým se řídí. Oproti tomu mi Mgr. Dana Holá můj názor o složitosti řízení vyvrací, dle jejího názoru s tím musí osoby, které exekuci využívají, počítat.

Na druhou otázku mi Bc. Kýčková odpověděla spíš prakticky. Zde mi tedy popsala, jak se podepsala novelizace na občanském soudním řádu, místo exekučního řádu. Mgr. Holá se ovšem vyzná v obou řádech, a proto jednoznačně vysvětlila, že exekuční řád řeší postup a činnost exekutora, kdežto občanský soudní řád řeší pouze jednotlivé druhy exekucí.

V odpovědi na třetí otázku se obě dotazované ženy naprosto shodli, ani jedné z nich exekuční řád nepřijde zbytečný.

Čtvrtá otázka se dotazuje na názor ohledně novelizací. Bc. Kýčková ihned přiznala, že s exekučním řádem nepřichází do styku. Vyjádřila se však k novele občanského soudního řádu. Tato novela je pro její povolání tak trochu překážkou, dříve totiž mohli sami navrhnout způsob exekuce, nyní již pohledávky vymáhají místo soudů, jen soudní exekutoři, což znamená, že exekutor si sám rozhoduje, kterým způsobem exekuci provede. Mgr. Holá mi na rozdíl od Bc. Kýčkové odpověděla na novelizaci exekučního řádu. Jejím názorem je, že novelizace značně ztěžuje práci samotným exekutorům, dále měla vylepšit postavení osob blízkých, žijících ve společné domácnosti, to se ale nestalo.

V další otázce mě zajímá, s jakým způsobem exekuce se dámy nejčastěji setkávají ve svém zaměstnání a zda by na daném způsobu něco změnily. Bc. Simona Kýčková se ve svém povolání nejčastěji setkává se srážkami ze mzdy a jiných příjmů a vyjmenovala hned několik, z jejího pohledu, vad a i několik návrhů na vylepšení. I Mgr. Dana Holá se ve své praxi nejčastěji setkává se srážkami ze mzdy, v tomto druhu exekuce jí ovšem vše připadá v pořádku a nic by na něm neměnila. Na druhou stranu se často setkává i s mobiliární exekucí, kde už nějaké chyby nachází. Jejím názorem je, že je tato exekuce často zneužívána ze stran povinných a uvítala by zpřísnění a upřesnění právní úpravy.

Poslední otázka je směřovaná na osobní zkušenost s postupy exekutorů. Paní Bc. Simona Kýčková se v jednom případě setkala s nesprávným postupem exekutora, kdy na jeho postup nedoplátil povinný ale osoba, která si koupila

nemovitost od povinného. Dále se často setkává s obestavením mzdy i účtu, na který je mzda zasílána. Odpověď paní Mgr. Holé se v této otázce zásadně liší. Nikdy se s nesprávným postupem ze stran exekutorů nesešla, naopak velmi často se setkává s případy, kdy povinný napadne exekutora. Jejím názorem tedy je, že povolání soudního exekutora a všech jeho zaměstnanců je velmi složitá, až nebezpečná práce.

Závěr

Záměrem bakalářské práce bylo zmapovat exekuční a vykonávací řízení. Vzhledem k obsáhlosti celé problematiky se autorka snažila v jednotlivých kapitolách vysvětlit alespoň to nejdůležitější a nejzásadnější. Práce je zaměřena více na teoretickou část, kdy je přesně vysvětleno celé řízení. Velkou pozornost v této části autorka věnovala jednotlivým způsobům exekuce.

Teoretickou část práce dále obohacuje užitá výzkumná technika, která je vyhotovena z několika kazuistik a řízených rozhovorů, kdy kazuistiky se zaměřují spíše na zkušenosti a příběhy povinných s exekucí. Naproti tomu řízené rozhovory jsou uskutečněny s osobami, které jsou na opačné straně a zabývají se právě vymáháním dluhů.

Dle zjištěných informací při zpracování práce, zpracovatelka může konstatovat, že i přes poměrně vysokou informovanost občanů, se do exekučního řízení dostane mnoho osob. Nelze tvrdit, že by si tato problematika zasloužila více pozornosti z řad médií, dle subjektivního názoru zpracovatelky práce se lze přiklonit k názoru, že medializace tohoto problému je dostatečná. Stejně tak i jiné preventivní programy, jako jsou různá bezplatná poradenská centra, či různé přednášky. Naopak autorka je toho názoru, že větší pozornost by si zasloužily jednotlivé společnosti poskytující úvěry osobám, u kterých je evidentní, že půjčku nebudou schopni splácet.

Lze souhlasit s názorovou tendencí, že legislativní ukotvení zkoumané problematiky je precizované. Přelomovým byl pro celé řízení rok 2001, kdy vstoupil v účinnost exekuční řád, ten do dnešní doby prošel několika novelami a nejzásadnější byla ta, která vstoupila v účinnost 1. září 2015, tedy ta poslední. Dalším důležitým zákonem je v této problematice zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, který prošel stejnou novelizací jako řád exekuční. Tyto dva zákony byly klíčové i pro sepsání této práce.

Závěrem bych ráda zmínila fakt, že i přes velikou obsáhlost tématu je zastoupení literatury, dle mého názoru nedostatečné. Jednou z variant proč je literatury málo, je právě i časté novelizování zákona. S ohledem k nedostatečnému zastoupení tématu v literatuře a ve snaze naplnit cíle, došlo k podrobné analýze a syntéze dostupných zdrojů.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- 1 KOCIÁNOVÁ, H. *Finanční gramotnost v kostce, aneb co nás neměl kdo naučit*. Ostrava : Anag, 2012. 151 s. ISBN 978-80-7263767-6.
- 2 SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. 272 s. ISBN 80-86861-46-5.
- 3 JEŽEK, M. *Jak vyzrát na exekuce*. Brno : BizBooks, 2013. 104 s. ISBN 978-80-265-0070-4.
- 4 FLAM, J. Zákon č. 164/2015 Sb. – novela občanského soudního řádu a exekučního řádu. *Komorní listy*. 2015, roč. 7, č. 3, s 21-24 Exekutorská komora ČR – Exekuční slovníček [online]. Dostupný z WWW: <<http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>>. ISSN 1805-1081.
- 5 BREDBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. Olomouc : Anag, 2015. 496 s. ISBN 978-80-7263-929-8.
- 6 SEDLÁČEK, D. *Exekuční právo*. Praha : Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a. s., 2011. 57 s. ISBN 978-80-86847-52-8
- 7 KŮRKA, V., Karel SVOBODA. *Přehled judikatury ve věcech výkonu a exekuce*. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2013. 457 s. ISBN 978-80-7478-374-6.
- 8 KASÍKOVÁ, M. a kol., *Exekuční řád, komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. 939 s. ISBN 978-80-7400-476-6.
- 9 SVOBODA K. a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha : C.H. Beck, 2013. 1398 s. ISBN 978-80-7400-506-0.
- 10 RAŠOVSKÁ, I. *Jak být úspěšný v exekuci*. Praha : Orac, s. r. o., 2002. 366 s. ISBN 80-86199-51-7.
- 11 SCHELLEOVÁ, I. *Jak vymáhat dluhy právní cestou*. Praha : Computer Press, 2002. 100 s. ISBN 80-7226-607-1.

Elektronické zdroje

- 1 Exekutorská komora ČR – *Exekuční slovníček* [online]. Dostupný z WWW: <<http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>>
- 2 EPRAVO.CZ – Sbírnka zákonů, judikatura, právo [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vykonatelnost-exekucniho-titulu-52564.html>>
- 3 ČERNÉ OVCE. *Neexistující dluh*. [online]. Praha : Česká televize 2013. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097429889-cerne-ovce/213452801080417/3772-reportaze/?sekce=13&clanek=3088>>.
- 4 PICHALOVÁ K., *Hrozivý příběh: Exekutoři zabavili Pelíškovým i dětské hračky*. [online]. Praha : TN.cz 2012. Dostupné z WWW: <<http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/na-vasi-strane/hrozivy-pribeh-exekutori-zabavili-peliskovym-i-detske-hracky.html>>